

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
24 червня 2020 року,
Протокол № 10

Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І Чорний
(підпис)

_____ 2020 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«СУЧАСНА ДОКТРИНА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА»
для підготовки на третьому освітньо-науковому рівні здобувачів вищої
освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни		– 2
2.	Заплановані результати навчання		– 3
3.	Програма навчальної дисципліни		– 5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		– 13
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 13
	4.2.	Аудиторні заняття	– 14
	4.3.	Самостійна робота здобувачів	– 14
5.	Методи навчання та контролю		– 14
6.	Схема нарахування балів		– 15
7.	Рекомендовані джерела		– 15
	7.1.	Основні джерела	– 15
	7.2.	Допоміжні джерела	– 17
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		– 17

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 08 Право
2. Код і назва спеціальності	– 081 Право
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Сучасна доктрина адміністративного права
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ВК 7
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– третій
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– доктор філософії
9. Курс / рік навчання	– другий
10. Семестр	– третій
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4 / 120
2) денна/заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 20
% від загального обсягу	– 16,7
лекційні заняття (годин)	– 12
% від обсягу аудиторних годин	– 60
семінарські заняття (годин)	– 8
% від обсягу аудиторних годин	– 40
самостійна робота (годин)	– 100
% від загального обсягу	– 83,3
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОК 2 Тлумачення нормативно-правових актів
	– ОК 5 Юридична техніка
2) супутні дисципліни	– ВК 8 Проблеми фінансового права

- 3) наступні дисципліни
- ВК 9 Порівняльне адміністративне право
 - ВК 18 Актуальні проблеми інформаційного права
14. Мова вивчення дисципліни
- українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Сучасна доктрина адміністративного права» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-науковою програмою «Доктор філософії з права»:

РН-8 - Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права;

РН-9 - Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях;

РН-10 - Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання;

РН-11 - Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій;

РН-12- Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності

РН-13 - Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення;

РН-14 Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів

РН-15 - Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією

РН-16- Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен:	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату адміністративного права;
1.2)	розкривати зміст окремих інститутів адміністративного права відповідно до сучасної доктрини адміністративного права;
1.3)	розкривати зміст принципів адміністративного права;
1.4)	характеризувати зміст системного підходу до вивчення адміністративного права;
1.5)	розкривати зміст елементів адміністративно-правового статусу суб'єктів адміністративного права;
1.6)	впорядковувати джерела адміністративного права за юридичною силою з урахуванням сучасної доктрини адміністративного права;
1.7)	називати ключові проблеми адміністративного права, з якими зіштовхуються юристи у повсякденній практиці;
1.8)	відтворювати доктринальні засади реформування адміністративного права;
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають зміст загальної частини адміністративного права;

2.2) обговорювати специфіку системи адміністративного права;
2.3) пояснювати значення принципів адміністративного права;
2.4) класифікувати форми та методи діяльності публічної адміністрації;
2.5) пояснювати сутність адміністративно-правового статусу окремих суб'єктів адміністративного права;
2.6) класифікувати органи виконавчої влади за різними ознаками;
2.7) пояснювати сутність Європейського адміністративного простору;
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) аналізувати предмет адміністративного права;
3.2) пристосовувати до вітчизняного контексту позитивний досвід зарубіжних країн з регулювання адміністративних правовідносин;
3.3) проектувати, ініціювати, виконувати інноваційні комплексні наукові дослідження у галузі адміністративного права на основі цілісного системного наукового світогляду;
3.4) застосовувати адміністративне право як механізм реалізації прав особи у сфері державного управління;
3.5) демонструвати вміння здійснювати критичний аналіз, оцінку сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей у вирішенні дослідницьких і практичних завдань;
3.6) застосовувати знання з адміністративного права в широкому діапазоні практичної роботи та в повсякденному житті;
3.7) приймати оптимальні рішення на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
3.8) застосовувати відповідні положення адміністративного законодавства при вирішенні ситуаційних завдань;
3.9) ілюструвати конкретними прикладами юридичні факти, які слугують підставами виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин;
3.10) аналізувати Європейські принципи адміністративного права;
3.11) пояснювати основні положення адміністративної деліктології;
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) дискутувати щодо місця адміністративного права в системі юридичних наук;
4.2) визначати спільні та відмінні ознаки контролю та нагляду за законністю діяльності публічної адміністрації;
4.3) критично оцінювати положення сучасної доктрини адміністративного права;
4.4) виділяти з нормативно-правових актів різні види норм адміністративного права;
4.5) вільно і компетентно спілкуватись в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю щодо сучасних концепцій дослідження проблем адміністративного права;
4.6) виділяти ознаки адміністративного права як галузі права;
4.7) порівнювати адміністративно-правовий статус громадян України та іноземців, біженців, осіб, що потребують тимчасового та додаткового захисту;
4.8) визначати основні напрямки розвитку і реформування адміністративного законодавства;
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) проектувати наслідки застосування адміністративно-правових норм в різноманітних ситуаціях;
5.2) упорядковувати чинники формування сучасної доктрини адміністративного права;
5.3) узагальнювати основні положення концепцій сучасної доктрини адміністративного права;

5.4)	систематизувати основні підходи до формування сучасної доктрини адміністративного права.
5.5)	наводити приклади життєвих ситуацій з виникненням обставин, що виключають адміністративну відповідальність;
5.6)	пропонувати адміністративні заходи, характерні для різних способів управлінського впливу;
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	пояснювати доцільність застосування зарубіжного досвіду регулювання адміністративних правовідносин;
6.2)	порівнювати позиції вчених-адміністративістів при дослідженні окремих питань адміністративного права;
6.3)	проводити аналіз ефективності адміністративного законодавства;
6.4)	аргументувати доцільність застосування заходів переконання та примусу при виникненні адміністративно-правових відносин;
6.5)	здійснювати критичний аналіз сучасних поглядів науковців щодо ролі, змісту та системи адміністративного права;
6.6)	проводити аналіз якості надання адміністративних послуг;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	визначати напрямки вдосконалення адміністративного законодавства відповідно до сучасних умов;
7.2)	висловлювати власну правову позицію з використанням посилань на нормативно-правові акти;
7.3)	запровадити нову ідеологію функціонування адміністративного права;
7.4)	сформулювати власну позицію щодо окремих положень сучасної доктрини адміністративного права;
7.5)	визначати напрямки удосконалення окремих інститутів адміністративного права;
7.6)	пропонувати власне бачення шляхів оновлення адміністративно-правового статусу громадян;

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасне бачення та перспективи розвитку адміністративного права

Суть і зміст публічного інтересу. Публічне адміністрування у системі форм реалізації державної влади. Суб'єкти реалізації публічного адміністрування. Форми прояву публічного адміністрування.

Адміністративне право як складовий елемент публічного права та його відмежування від приватного права. Теорія субординації (теорія влади-підпорядкування). Спеціально-правова теорія. Двоступенева теорія. Суть та призначення адміністративного права.

Визначення адміністративного права. Мета адміністративного права. Завдання адміністративного права. Предмет адміністративного права: сучасна характеристика. Метод адміністративного права. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення.

Система адміністративного права. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення перспективи.

Мета реформи адміністративного права. Демократична спрямованість реформування адміністративного права. Доктринальні засади сучасного розвитку і реформування українського адміністративного права. Суспільне призначення адміністративного права.

Роль адміністративного права у правовій системі України. Європейські стандарти

адміністративного права.

Сучасні підходи до розуміння предмету та методу адміністративного права.

Форми та тенденції систематизації адміністративного законодавства. Кодифікація як провідна форма систематизації адміністративного законодавства.

Порівняльне адміністративне право. Виникнення та становлення адміністративного права в країнах Європи. Призначення та завдання порівняльного правознавства у сфері адміністративного права. Загальна характеристика адміністративного права у Центральній та Східній Європі. Адміністративне право Польщі. Адміністративне право Болгарії. Адміністративне право Естонії. Особливості адміністративного права Сполучених Штатів Америки. Поняття та джерела адміністративного права Франції. Адміністративне право Японії.

Тема 2. Адміністративно-правові норми та відносини

Поняття адміністративно-правової норми. Зміст адміністративно-правової норми та її особливості. Способи регулювання управлінських відносин адміністративно-правовою нормою. Структура адміністративно-правової норми.

Класифікація адміністративних норм за цільовим призначенням, змістом, методом впливу, межею дії, адресатом, юридичною силою, строком дії. Дія адміністративної норми у часі (пряма, негайна та зворотня). Форми реалізації адміністративно-правової норми (виконання, використання, дотримання, застосування).

Поняття та особливості адміністративно-правових відносин. Суть, практичне значення та ознаки адміністративно-правових відносин. Види адміністративно-правових відносин (за цілями, складом учасників, характером зв'язку між сторонами). Структура адміністративних правовідносин: суб'єкт, об'єкт та зміст адміністративних правовідносин (матеріальний та юридичний).

Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.

Тема 3. Принципи адміністративного права та принципи Європейського адміністративного простору

Значення принципів адміністративного права. Принцип верховенства права. Тлумачення змісту принципу верховенства права у зарубіжних і вітчизняних дослідженнях. Законність. Юридична визначеність. Заборона свавілля. Доступ до незалежного та безстороннього суду. Дотримання прав людини. Заборона дискримінації та рівність перед законом. Принцип ієрархічної вищості закону. Принцип заснованості на законі. Принципи належного врядування. Принцип участі у прийнятті рішення. Принцип прозорості. Принцип підзвітності (відповідальності). Принцип ефективності. Принцип неупередженості.

Поняття європейських принципів адміністративного права. Класифікація європейських принципів адміністративного права.

Європейські принципи адміністративного права щодо організації публічної адміністрації (інституційні принципи). Принцип децентралізації. Принцип централізації. Принцип деконцентрації.

Європейські принципи адміністративного права щодо діяльності публічної адміністрації та взаємостосунків з приватними особами. Походження принципів права Європейського Союзу. Характеристика європейських принципів адміністративного права. Нормативні джерела європейських принципів адміністративного права. Роль принципу верховенства права у формуванні європейської адміністративно-правової доктрини. Значення європейських принципів адміністративного права для забезпечення демократичних стандартів діяльності органів публічної адміністрації.

Загальна характеристика Європейського адміністративного простору. Європейський адміністративний простір як новела української адміністративно-правової науки. Характеристика основних аспектів поняття «Європейський адміністративний простір»: юридичний, політичний та ідеологічний. Принципи Європейського адміністративного простору: юридична визначеність; відкритість і прозорість, відповідальність, ефективність та результативність. Характеристика стану запровадження принципів Європейського адміністративного простору в законодавстві України.

Юрисдикція Європейського суду з прав людини у справах адміністративно-правового характеру. Недопущення порушень права особи на справедливий судовий розгляд.

Тема 4. Джерела адміністративного права

Поняття та класифікація джерел адміністративного права. Формалізовані національні джерела адміністративного права. Конституція України як першоджерело адміністративного права. Закони України. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Характеристика розділів XVIII, XIX Митного кодексу України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI як вагомого джерела адміністративного права. Перехідний стан основних джерел адміністративного права в Україні. Підзаконні юридичні акти.

Формалізовані міжнародні (європейські) джерела адміністративного права. Міжнародні договори як джерела адміністративного права. Юридичні акти ЄС як джерела адміністративного права. «М'яке право» (soft law) у системі джерел адміністративного права.

Судові рішення у системі джерел адміністративного права. Рішення Конституційного Суду України. Рішення Верховного Суду України та Верховного Суду. Рішення вищих спеціалізованих судів України. Рішення пленуму вищого спеціалізованого суду. Рішення Європейського суду з прав людини.

Неформалізовані джерела адміністративного права. Правова доктрина як джерело адміністративного права. Супідрядність формалізованих джерел адміністративного права. Колізії норм адміністративного права.

Чинність джерел адміністративного права у часі. Чинність джерел адміністративного права у просторі. Чинність джерел адміністративного права за колом осіб.

Тема 5. Суб'єктивні публічні права та основні напрямки вдосконалення законодавчого регулювання адміністративно-правового статусу громадянина

Суть категорії «суб'єктивні публічні права». Значення суб'єктивних публічних прав. Передумови суб'єктивних публічних прав. Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи.

Приватна особа як суб'єкт адміністративного права. Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права. Види приватних осіб: громадяни України, іноземці, особи без громадянства, фізичні особи-підприємці. Підприємства, установи, організації тощо як суб'єкти адміністративного права.

Адміністративна правосуб'єктність приватної особи. Адміністративна правоздатність. Адміністративна дієздатність. Адміністративна деліктоздатність. Загальний та спеціальний адміністративно-правовий статус приватної особи.

Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація. Право на участь в ухваленні рішень. Право на звернення. Право на доступ до публічної інформації. Право на свободу об'єднань. Право на свободу мирних зібрань. Права та обов'язки приватних осіб щодо публічного майна.

Проблеми правового регулювання організації і проведення масових публічних акцій (мирних зібрань). Організатор мирного зібрання: вимоги, права та обов'язки. Права та обов'язки учасника мирного зібрання. Зміст і форма повідомлення про проведення мирного зібрання. Вимоги щодо місця, часу та інших умов проведення мирного зібрання. Повноваження органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування із забезпечення проведення мирного зібрання. Повноваження державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, до повноважень якого належать питання, з метою вирішення яких проводиться мирне зібрання. Особливості проведення спонтанного мирного зібрання. Повноваження органу внутрішніх справ із забезпечення проведення мирного зібрання. Обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що порушують право на свободу мирних зібрань.

Оновлення змісту адміністративно-правового статусу громадянина. Адміністративна правоздатність та дієздатність громадян України. Права та обов'язки громадян у сфері публічного управління. Гарантії реалізації прав та обов'язків громадян. Напрямки вдосконалення законодавчого регулювання адміністративно-правового статусу громадянина. Врахування вимог Європейської конвенції з прав людини.

Правові та організаційні засади створення та функціонування Єдиного державного демографічного реєстру та видачі документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус. Єдиний державний демографічний реєстр: поняття, структура. Основні принципи функціонування Єдиного державного демографічного реєстру. Інформація Єдиного державного демографічного реєстру. Гарантії захисту і безпеки інформації Єдиного державного демографічного реєстру. Права осіб, персональні дані (інформація про особу) яких внесені до Єдиного державного демографічного реєстру. Порядок ведення Єдиного державного демографічного реєстру. Отримання інформації з Єдиного державного демографічного реєстру. Документи, що оформляються із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру. Оформлення, видача, обмін, продовження строку дії, надання, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення документів. Порядок отримання та оформлення окремих документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства. Особливості правового статусу іноземців по відношенню до правового статусу громадян України.

Адміністративно-правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Порядок надання статусу біженця та особи, яка потребує додаткового або тимчасового захисту. Права та обов'язки особи, якій надано статус біженця і особи, яка потребує додаткового захисту. Умови втрати та позбавлення статусу біженця та додаткового захисту.

Тема 6. Суб'єкти публічної адміністрації

Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади. Види публічного адміністрування. Поняття публічної адміністрації. Система та види суб'єктів публічної адміністрації.

Поняття та ознаки державного органу. Визначення органу виконавчої влади та особливостей, що його характеризують. Класифікація органів виконавчої влади за характером компетенції, порядком вирішення підвідомчих питань, територіальним масштабом діяльності.

Смислові аспекти поняття «система органів виконавчої влади». Організаційно-правові рівні системи органів виконавчої влади: вищий, центральний, місцевий (територіальний).

Система органів виконавчої влади. Органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим. Система органів місцевого самоврядування. Інші суб'єкти публічної адміністрації. Національні комісії регулювання природних монополій. Установи (заклади) публічного права. Фонди публічного права. Суб'єкти делегованих повноважень.

Правовий статус суб'єктів публічної адміністрації. Цільовий компонент правового статусу. Організаційно-структурний компонент правового статусу. Компетенція суб'єкта публічної адміністрації. Адміністративні повноваження. Розуміння адміністративних повноважень. Види адміністративних повноважень. Виникнення і припинення адміністративних повноважень.

Правовий статус Кабінету Міністрів України. Порядок призначення Прем'єр-міністра України та членів Кабінету Міністрів України. Завдання Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України.

Система центральних органів виконавчої влади. Міністерство: поняття, основні завдання. Завдання та види центральних органів виконавчої влади. Поняття служби як центрального органу виконавчої влади. Поняття агентства як центрального органу виконавчої влади. Поняття інспекції як центрального органу виконавчої влади. Повноваження Кабінету Міністрів України у відносинах з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.

Порядок формування складу місцевих державних адміністрацій. Завдання місцевих державних адміністрацій у сфері виконавчої влади. Структура місцевих державних адміністрацій. Акти місцевих державних адміністрацій. Повноваження Кабінету Міністрів України у відносинах з місцевими державними адміністраціями.

Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.

Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій.

Публічне правонаступництво. Суть публічного правонаступництва. Види публічного правонаступництва. Процедури здійснення публічного правонаступництва.

Засади побудови і функціонування системи органів виконавчої влади на сучасному етапі. Конституційні засади демократичної організації виконавчої влади в Україні. Оптимізація системи органів виконавчої влади на сучасному етапі. Законодавче регулювання організації, повноважень та порядку діяльності Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади України.

Дотримання демократичних вимог щодо функціонування органів виконавчої влади. Публічна правосуб'єктність органів виконавчої влади: проблеми теорії. Порядок реєстрації юридичних осіб публічного права.

Розвиток законодавства про державне регулювання і управління в окремих сферах суспільного життя. Розвиток адміністративно-правового регулювання у сфері економіки на сучасному етапі. Характеристика нової нормативно-правової бази і змін у системі органів управління соціально-культурною та адміністративно-політичною сферою.

Майно, яке забезпечує функціонування суб'єктів публічної адміністрації. Майно державних і комунальних підприємств, організацій, закладів, фондів. Публічні грошові кошти як вид публічного майна. Використання публічного майна та розпорядження ним.

Тема 7. Публічні службовці у системі суб'єктів публічної адміністрації

Поняття і особливості публічної служби. Основні моделі публічної служби. Характеристика поняття «публічний службовець». Співвідношення понять «посадова особа» та «службова особа». Поняття і види посад. Способи заміщення посад.

Види публічної служби. Державна служба як різновид публічної служби. Законодавче регулювання державної служби. Принципи державної служби: верховенства права; законності; професіоналізму; патріотизму; доброчесності; ефективності; забезпечення рівного доступу до державної служби; політичної неупередженості; прозорості; стабільності.

Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби. Призначення на посаду державної служби. Випробування та встановлення відповідності державного службовця займаній посаді. Стажування державних службовців. Проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком. Проведення спеціальної перевірки наявності в осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, корпоративних прав.

Службова кар'єра та порядок проходження публічної служби. Ранги державних службовців. Особливості звань (чинів) службовців спеціалізованої державної служби. Переведення державних службовців. Службове відрядження. Зміна істотних умов державної служби. Оцінювання результатів службової діяльності. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців. Особливості проходження державної служби в окремих державних органах. Особливості патронатної служби. Порядок припинення публічної служби. Характеристика підстав для припинення державної служби. Напрямки вдосконалення правового регулювання порядку припинення публічної служби.

Особливості служби в органах місцевого самоврядування. Посади в органах місцевого самоврядування та їх класифікація. Загальні умови вступу на державну службу. Спеціальні вимоги, які ставляться до громадян при вступі на державну службу. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування. Основні принципи служби в органах місцевого самоврядування: служіння територіальній громаді; поєднання місцевих і державних інтересів; верховенства права, демократизму і законності; гуманізму і соціальної справедливості; гласності; пріоритету прав та свобод людини і громадянина; рівних можливостей доступу громадян до служби в органах місцевого самоврядування з урахуванням їх ділових якостей та професійної підготовки; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі; підконтрольності, підзвітності, персональної відповідальності за порушення дисципліни

і неналежне виконання службових обов'язків; дотримання прав місцевого самоврядування; правової і соціальної захищеності посадових осіб місцевого самоврядування; захисту інтересів відповідної територіальної громади; фінансового та матеріально-технічного забезпечення служби за рахунок коштів місцевого бюджету; самостійності кадрової політики в територіальній громаді. Ранги посадових осіб місцевого самоврядування. Атестація посадових осіб місцевого самоврядування. Аналіз підстав припинення служби в органах місцевого самоврядування.

Правовий статус публічного службовця. Поняття адміністративно-правового статусу державного службовця. Структура адміністративно-правового статусу публічного службовця. Права державного службовця. Обов'язки публічного службовця. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування як публічних службовців. Правообмеження, пов'язані зі статусом публічного службовця. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

Відповідальність публічного службовця. Дисциплінарна відповідальність державних службовців. Матеріальна відповідальність публічних службовців. Адміністративна відповідальність публічних службовців. Кримінальна відповідальність публічних службовців. Проведення службового розслідування. Засоби правового захисту державних службовців.

Особливості інших видів публічної служби. Проблеми правового регулювання публічної служби, шляхи удосконалення чинного законодавства. Правова культура (антикультура) у сфері публічної служби.

Захист права на державну службу. Загальна характеристика адміністративного судочинства у справах щодо розгляду спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби.

Тема 8. Інструменти діяльності публічної адміністрації

Нормативні акти публічної адміністрації як інструмент діяльності публічної адміністрації. Суть та значення нормативних актів публічної адміністрації. Види нормативних актів публічної адміністрації.

Юридичні передумови нормативних актів публічної адміністрації. Повноваження на видання нормативних актів. Формальні вимоги до нормативних актів публічної адміністрації. Матеріальні вимоги до нормативних актів публічної адміністрації. Незаконність нормативних актів публічної адміністрації та її наслідки.

Адміністративний акт як інструмент діяльності публічної адміністрації. Суть та значення адміністративного акта. Основні риси адміністративного акта. Види адміністративних актів. Наказові, правостановлюючі та підтверджуючі адміністративні акти. Обтяжуючі та сприяючі адміністративні акти.

Юридичні передумови адміністративних актів публічної адміністрації. Основні критерії законності адміністративного акта. Допустимість адміністративного акта. Формальні вимоги до адміністративного акта. Процедури видання адміністративного акта. Форма адміністративного акта. Матеріальні вимоги до адміністративного акта. Видання адміністративного акта на підставі дискреційних повноважень. Видання адміністративного акта, який зачіпає права великої кількості осіб.

Чинність адміністративного акта. Припинення дії адміністративного акта. Дефектність адміністративного акта та її наслідки. Заперечний адміністративний акт. Нікчемний адміністративний акт. Наслідки порушення процедури видання адміністративного акта

Адміністративний договір як інструмент діяльності публічної адміністрації. Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору. Розуміння адміністративного договору. Розмежування адміністративних договорів та приватно-правових договорів.

Види адміністративних договорів. Юридичні передумови адміністративного договору. Незаконний адміністративний договір. Юридичні наслідки незаконного адміністративного договору.

Запровадження договірних форм у адміністративно-правовій сфері. Поняття «адміністративний договір» у законодавстві та теорії адміністративного права. Дискусійні питання правової природи адміністративного договору. Аналіз загально-правових ознак

договору в публічному праві. Характеристика підходів до визначення сутності адміністративного договору.

Специфічні ознаки адміністративного договору: предмет договору; суб'єкти договору; обов'язкова наявність адміністративної правосуб'єктності сторін; мета договору. Види адміністративних договорів. Особливості застосування адміністративних договорів.

Чинність адміністративного договору (умови чинності, припинення чинності). Поняття нікчемності адміністративного договору. Підстави визнання адміністративного договору нікчемним.

Адміністративні послуги – новий інститут адміністративного права. Поняття та основні ознаки адміністративних послуг. Відмінність адміністративної послуги від інших видів послуг у публічній сфері. Класифікація адміністративних послуг. Принципи надання адміністративних послуг. Правові наслідки діяльності з надання адміністративних послуг.

Суб'єкти відносин щодо надання адміністративних послуг. Суб'єкт звернення. Суб'єкт надання адміністративних послуг. Характеристика повноважень щодо надання адміністративних послуг. Стандарти надання адміністративних послуг: поняття, зміст. Центри надання адміністративних послуг: поняття, порядок утворення та організація роботи. Адміністратори. Надання супутніх послуг.

Порядок надання адміністративних послуг. Стадії процедури надання адміністративної послуги. Юридичні документи та дії, що супроводжують процедуру надання адміністративних послуг. Строки надання адміністративних послуг. Плата за надання адміністративних послуг (адміністративний збір).

Реєстр адміністративних послуг. Правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг. Сфера дії Закону України «Про адміністративні послуги». Принципи державної політики у сфері надання адміністративних послуг. Основні вимоги до регулювання надання адміністративних послуг. Інформація про адміністративні послуги. Вимоги щодо якості надання адміністративних послуг. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері надання адміністративних послуг.

Фактична дія як інструмент публічного адміністрування. Поняття, юридичне значення та ознаки фактичної дії як інструменту публічного адміністрування. Сфера застосування фактичних дій як інструментів публічного адміністрування.

Основні види фактичних дій як інструментів публічного адміністрування. Інформування населення. Проведення перевірки. Здійснення моніторингу як інструмент публічного адміністрування. Надання довідок як інструмент публічного адміністрування. Виплата грошових коштів як інструмент публічного адміністрування. Адміністрування реєстрів як інструмент публічного адміністрування.

Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні. Поняття, сутність і види адміністративного розсуду. Умови застосування адміністративного розсуду.

Використання електронного врядування в публічному адмініструванні. Поняття електронного врядування. Елементи електронного врядування. Співвідношення понять «електронне врядування», «електронна держава», «електронна демократія», «електронний парламент», «електронний уряд», «електронний суд».

План як інструмент публічного адміністрування. Поняття, юридичне значення та ознаки плану як інструменту публічного адміністрування. Сфера застосування та види планів як інструментів адміністративного права. Види планів як інструментів адміністративного права.

Тема 9. Позасудовий захист прав, свобод та законних інтересів приватних осіб у відносинах із публічною адміністрацією

Поняття та форми адміністративно-правового захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Забезпечення прав свобод людини і громадянина Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Забезпечення прав, свобод людини і громадянина та законних інтересів фізичних і юридичних осіб у процесі проваджень за заявами, скаргами та пропозиціями громадян.

Публічний захист прав і свобод фізичних та юридичних осіб засобами громадянського суспільства.

Адміністративне оскарження. Розуміння адміністративного оскарження. Підстави та порядок подання скарги. Предмет адміністративного оскарження. Суб'єкти адміністративного оскарження. Суб'єкти розгляду адміністративної скарги. Процедура адміністративного оскарження. Процедура розгляду та вирішення справи за скаргою. Можливі наслідки розгляду скарги. Рішення за наслідками адміністративного оскарження.

Тема 10. Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування

Інструменти захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування. Види інструментів захисту особи та їх співвідношення між собою. Медіація як засіб вирішення адміністративних суперечок.

Відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам. Підстави та межі відшкодування шкоди, завданої публічною адміністрацією. Процедури, за якими суб'єкт публічного адміністрування відшкодовує шкоду, завдану приватній особі. Позасудова (адміністративна) процедура відшкодування шкоди. Судова процедура відшкодування шкоди. Способи відшкодування шкоди.

Зміст судового контролю за забезпеченням законності державного управління.

Захист від порушень з боку суб'єктів владних повноважень у системі адміністративного судочинства. Законодавство про адміністративне судочинство: проблеми кодифікації.

Юридична природа і призначення адміністративної юстиції як провідної форми судового захисту прав громадян у державному управлінні. Адміністративна юстиція як форма судового захисту прав і свобод громадян. Проблема забезпечення доступності правосуддя в адміністративному судочинстві.

Юрисдикція Європейського суду з прав людини у справах адміністративно-правового характеру. Недопущення порушень права особи на справедливий судовий розгляд. Захист прав і свобод громадян України в Європейському суді з прав людини.

Тема 11. Сучасні концепції адміністративної відповідальності

Адміністративна відповідальність як результат здійснення контролю у державному управлінні. Поняття та види адміністративної відповідальності, склад правопорушення. Щодо «управлінської концепції» інституту адміністративної відповідальності: постановка проблеми.

Адміністративна відповідальність юридичних осіб. «Адміністративний порядок» накладання санкцій як ознака управлінського характеру адміністративної відповідальності.

Поняття та види заходів адміністративного стягнення. Нормативне закріплення заходів адміністративного стягнення. Цільове призначення стягнень.

Адміністративна деліктологія як наука. Особистість порушника і його протиправна поведінка. Адміністративний делікт.

Генезис інституту адміністративної відповідальності. Юридичні особи як суб'єкти адміністративної відповідальності.

Загальна характеристика проекту Кодексу України про адміністративні проступки. Види адміністративних стягнень. Проблеми застосування адміністративних стягнень на сучасному етапі.

Види адміністративних проступків за проектом Кодексу України про адміністративні проступки.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна/ заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Сучасне бачення та перспективи розвитку адміністративного права	11	1	–	–	–	10
2.	Адміністративно-правові норми та відносини	11	1	–	–	–	10
3.	Принципи адміністративного права та принципи Європейського адміністративного простору	10	1	1	–	–	8
4.	Джерела адміністративного права	10	1	1	–	–	8
5.	Суб'єктивні публічні права та основні напрями вдосконалення законодавчого регулювання адміністративно-правового статусу громадянина	10	1	1	–	–	8
6.	Суб'єкти публічної адміністрації	11	2	1	–	–	8
7.	Публічні службовці у системі суб'єктів публічної адміністрації	12	1	1	–	–	10
8.	Інструменти діяльності публічної адміністрації	12	1	1	–	–	10
9.	Позасудовий захист прав, свобод та законних інтересів приватних осіб у відносинах із публічною адміністрацією	11	1	1	–	–	10
10.	Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування	12	1	1	–	–	10
11.	Сучасні концепції адміністративної відповідальності	9	1	–	–	–	8
	Усього годин:	120	12	8	–	–	100

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних, лабораторних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота здобувачів

4.3.1. Самостійна робота здобувачів денної форми навчання включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи здобувачів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Здобувачі денної та заочної форми навчання виконують індивідуальні завдання у формі реферату.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з навчальної дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи здобувачів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування здобувачів
- 2) щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 3) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 4) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового екзамену.

Структура екзаменаційного білету включає 3 теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування здобувачам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих здобувачем під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи здобувачів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник // Колектив авторів : В. Галуцько, Н. Армаш, В. Басс, А. Берлач, В. Біла, В. Бойко, О. Буханевич, А. Бучинська, Н. Васильченко, І. Гавловський, Н. Галіцина, В. Галуцько, С. Гречанюк, Ю. Делія, С. Дембіцька, О. Джафарова, С. Діденко, П. Діхтієвський, О. Дрозд, О. Єшук, Д. Журавльов, О. Заярний, О. Зима, А. Іванишук, Т. Карабін, С. Кічмаренко, Л. Коваленко, А. Коваль, А. Ковальчук, Т. Коломоєць, І. Костенко, В. Крикун, О. Кузьменко, В. Курило, К. Куркова, В. Куценко, В. Лаговський, Я. Лазур, Ю. Легеза, А. Манжула, С. Марченкова, Т. Мацелик, В. Мацюк, Р. Мкртчян, І. Орловська, В. Пашинський, С. Петков, Ю. Пирожкова, М. Пихтін, І. Риженко, О. Рогач, О. Рябченко, Л. Савранчук, М. Савюк, О. Світличний, С. Слюсаренко, Є. Соболь, О. Соловійова, В. Стеценко, С. Стеценко, С. Циганок, К. Чижмарь, К. Шкарупа, І. Шопіна, В. Щавінський. – Київ: НДПП, 2018. 464 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. А. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ : Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
3. Адміністративне право : навч. посіб. / О.І. Остапенко, З.Р. Кисіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кисіль. К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 536 с.
4. Адміністративне право : підручник / НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого» ; за заг. ред.: Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та допов. Х. : Право, 2013. 656 с.
5. Адміністративне право України (Загальна частина) : навч. посіб. / О.А. Задихайло. Харків : Право, 2016. 308 с.
6. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К. : ТОВ Видавництво «Юридична думка», 2007. 592 с.
7. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 2. Особлива частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К. : ТОВ Видавництво «Юридична думка», 2009. 600 с.
8. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник / Т.О. Коломоєць. К., 2012. 528 с.
9. Адміністративне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Ю.П. Битяк, В.В. Зуй. К., 2011. 240 с.
10. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єшук, І.М. Риженко, А.А. Іванишук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова]; за ред. проф. В.В. Галуцька. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
11. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко [та ін.]. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
12. Адміністративне судочинство : навчальний посібник / за заг. ред. проф. О. П. Рябченко. 2-ге вид., перероб. і доп. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 304 с.
13. Адміністративно-правове забезпечення реформування судоустрою та судочинства в Україні / Н. Д. Квасневська. Київ : [б. в.], 2016. 534 с.
14. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
15. Загальне адміністративне право : підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та інші; за заг. ред. І. С. Гриценка. К. : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
16. Ковбас І.В., Федорук Н.С. Адміністративне право України. Конспект лекцій. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2015. 160 с.
17. Кодекс України про адміністративні правопорушення: наук.-практ. коментар / [за ред. Р.А. Калужного, М.І. Іншина та І.М. Шопіної]. К.: Всеукраїнська асоціація видавців

- «Правова єдність», 2011. 780 с.
18. Колпаков В.К. Курс адміністративного права України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. / 2-ге вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
 19. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях: навчальний посібник / Р.С. Мельник. К. : Юрінком Інтер, 2018. 204 с.
 20. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. К. : Ваіте, 2014. 376 с.
 21. Наука адміністрації й адміністративного права. Загальна частина : [авт. лекції, довідк. та інформац. матеріал] / за викладами професора Юрія Панейка ; [уклад.: В.М. Бевзенко та ін.] ; Укр. вільний ун-т у Мюнхені [та ін.]. Київ : Дакор, 2016. 463 с.
 22. Роль адміністративного права України у захисті прав і законних інтересів людини і громадянина / В. В. Башкатова, О. П. Світличний. Київ : ЦП «Компринт», 2016. 203 с.
 23. Стеценко С.Г. Адміністративне право України : навчальний посібник. К. : Атіка, 2011. 624 с.
 24. Ткаченко О.Г., Мулявка Д.Г. Гречанюк С.К. Проблеми адміністративної відповідальності пов'язаної з порушенням режиму утримання в установах виконання покарань: монографія. Чернігів РВВ Чернігівського юридичного коледжу Державної пенітенціарної служби України, 2013. 130 с.
 25. Шмідт-Ассманн Е. Загальне адміністративне право як ідея врегулювання: основні засади та завдання систематики адміністративного права.. [пер. з нім. Г. Рижков, І. Соїко, А. Баканов]; відп. ред. О. Сироїд. [2-ге вид., перероблене та доповнене]. К. : «К.І.С.», 2009. 552 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Адміністративне право для студентів: просто і зрозуміло: Збірник матеріалів засідання круглого столу, м. Київ, 5 березня 2018 р. / ред. кол. В. В. Галуцько, Н. О. Армаш, К. М. Куркова та ін. К. : НДПП, 2018. 76 с.
2. Адміністративне право України : підручник / За заг. ред. д.ю.н., проф. Т.О. Коломoeць. Київ: «Істина», 2008. 219 с.
3. Адміністративне процесуальне право : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.
4. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
5. Виконавча влада і адміністративне право / Ред. В.Б. Авер'янов. К. : Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. 668 с.
6. Демократичні засади державного управління та адміністративне право : монографія / Кол. авт. : О. С. Шемшученко, В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, І. О. Кресіна, В. П. Нагребельний та ін. / за заг. ред. д.ю.н. В.Б. Авер'янова. К. : Видавництво «Юридична думка», 2010. 496 с.
7. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2008. 496 с.
8. Карабін Т. О. Розподіл повноважень публічної адміністрації. Ужгород : Гражда, 2016. 220 с.
9. Кузьменко О. В. Адміністративно-процесуальне право України : підручник / О.В. Кузьменко, Т.О. Гуржій. / За ред. О.В. Кузьменко. К. : Атіка, 2007. 416 с.
10. Малиновський В.Я. Державне управління: навчальний посібник. Луцьк : Ред.-вид. відд. «Вежа» Вол. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. 558 с.
11. Мосьонз С. О. Адміністративне право України (у визначеннях та схемах): навч. посібник К. : Атіка, 2008. 272 с.
12. Серeda В. В., Кісіль З. Р., Кісіль Р.-В. В. Адміністративне право : навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 520 с.
13. Колпаков В. К., Гордеев В. В. Теорія адміністративного проступку : монографія. Х. : Харків юридичний, 2016. 344 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> - Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> - Офіційне інтернет-представництво Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua> - Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. <http://mon.gov.ua> - Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
5. <http://www.nads.gov.ua> - Веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби
6. <https://minjust.gov.ua/> - Веб-портал Міністерства юстиції України
7. <https://dsa.court.gov.ua/dsa/> - Веб-портал Державної судової адміністрації України
8. <http://www.reyestr.gourt.gov.ua> - Єдиний державний реєстр судових рішень
9. https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_adm/ - Веб-портал Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду
10. <http://vasu.gov.ua> - Веб-сайт Вищого адміністративного суду України
11. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> - Веб-сайт Верховного Суду
12. <http://nbuv.gov.ua/> - Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
13. <http://gntb.gov.ua/ua/> - Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
14. <http://www.ounb.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
15. <http://www.adm.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
16. <http://km-oblrada.gov.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної ради
17. <http://www.khmelnysky.com/> - Веб-сайт Хмельницької міської ради
18. <http://www.univer.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

Розробники робочої програми:

Завідувач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, доктор юридичних наук, професор

_____ О. М. Буханевич

15 червня 2020 р.

професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, доктор юридичних наук, професор

_____ С. Г. Стеценко

15 червня 2020 р.

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права

15 червня 2020 року, протокол № 10.

Завідувач кафедри _____

О. М. Буханевич

15 червня 2020 р.

Декан юридичного факультету _____

С. А. Крушинський

15 червня 2020 р.

Погоджено методичною радою університету

18 червня 2020 року, протокол № 8.

Голова методичної ради _____

І. Б. Ковтун

18 червня 2020 р.